

den anden Art vil jeg for Resten sige nogle Ord om. Der er Tysklands Eksport. Den andrager 10 Milliarder Mark, og af disse 10 Milliarder tager de Lande, med hvilke Tyskland i Øjeblikket er i Krig, paa det allernærmeste Halvdelen, mellem 4 og 5 Milliarder Mark. Storbritannien tager alene 1,400—1,500 Millioner, med sine Kolonier 1,700—1,800, Belgien 551 Millioner, Frankrig 789, Rusland 977, Japan 122,7 o. s. v. Nu tror Ministeren vel ikke, at dette Forhold imellem Producent og Aftager er et Naturforhold, som en Gang for alle er fastsat, jeg ved ikke af hvem, og som vil forblive konstant ogsaa efter Krigen. Jeg tror det ikke, tværtimod, og jeg tror slet ikke, det er ligegyldigt, om vi sidder og ser til, indtil Øjeblikket kommer, hvor Fordelingen af disse Masser skal ske, eller om vi i Tide har gjort os klart, at dette vil komme, og har tænkt over, hvor vi kan tage Stilling, og hvorledes vi kan tage Stilling.

Hvad er det nu for Ting, i hvis Af-sætning Forskydningerne vil finde Sted. Ja, naar jeg tænker paa det, kommer jeg til det mærkeligste Afsnit i den højtærede Ministers Tale. Ministeren sagde: „der kan ikke være Tale om at oparbejde nye Næringsveje“, og senere hen atter: „men Forholdet er dette, at vi ikke trænger til at oparbejde nye Næringsveje, og det lader sig heller ikke gøre“. Dunkelheden i disse Udtalelser ligger først i Udtrykket Næringsveje. Jeg ved ikke rigtigt, hvad den højtærede Minister har tænkt paa ved dette Udtryk: paa Landbruget, Fiskeriet, Industrien, Handelen, Haandværket, eller hvad ellers man har af Næringsveje, eller paa nye Bedrifter, nye Driftsformer. Men hvad det saa end er: i denne Forbindelse er det forkert, for nye Næringsveje vil dog kunne komme op her i Landet, det kan ikke være udelukket. Det er sikkert nok, at Minedrift f. Eks. kan vi ikke drive her paa Sjælland, der er nu en Gang Naturforhold, som forhindrer det; men der er da ikke det mindste i Vejen for, at man kan have Minedrift paa Grønland eller paa Island, og det har endogsaa vist sig, at en vis Slags Minedrift paa Bornholm er gaaet fra fremmede Hænder over paa vore i den nyeste Tid. Det vilde heller ikke være vanskeligt at tænke sig, at der kunde opstaa nye Næringsveje, f. Eks. med Fiskeri som Basis. Og hvad dernæst Udviklingen af Næringslivet paa Grundlag af nye Driftsformer og nye Bedrifter angaar, saa er det noget, der sker hver eneste Dag, og Muligheden derfor og Nødvendigheden deraf

ser vi ogsaa, hver eneste Gang vi f. Eks. behandler et eller andet Lovforslag om Understøttelser, særlig om Understøttelser, der gaar ud paa at lindre Følger af Arbejdsløshed eller lignende; thi hvad er det andet end Kravet om, at nye Driftsformer eller Driftsmidler eller Næringsveje skal fyldestgøres, Kravet om, at Produktionen skal udvikles saaledes, at den ikke behøver stadig at skyde Mennesker fra sig; der kan arbejde og vil arbejde, men som ikke kan faa Arbejde.

Med Hensyn til Muligheden af saadanne Næringsvejes — om man vil bruge det Udtryk — Opkomst i Forbindelse med den nuværende Situation maa man ogsaa lægge Mærke til, at Produktionen, i det mindste efter min Mening, ikke i Enkeltheder følger noget, der i fjerneste Grad har med Naturlove at gøre, men tværtimod undertiden frembyder Billedet af den allerstørste Tilfældighed og Vilkaarlighed. Der er, som den højtærede Minister ved lige saa godt som jeg, en Mængde Produktioner, om hvilke man med Forbavelse maa spørge sig selv: Hvorfor ligger de nu egentlig der og ikke et andet Sted? hvorfor er det nu just faldet i dette Lands Turban at kunne udøve dette eller hint og ikke i et andet Lands? Der er Produktioner, hvor man kan forklare det paa naturlig Vis, men der er andre, hvor det beror paa en fuldkommen Tilfældighed. Lad mig blot som et Eksempel nævne en lille Ting. Ærede Medlemmer kender de elektriske Lommelamper, de bruges i store Masser i England, og De ved, at Hylsteret omkring dem er et lille Blikhylster, en lille Tingest, der koster maaske 15—20 Pfennige. Hvad er nu i Stand til at forklare ud over den rene Tilfældighed — at man ikke har gidet det eller ikke har haft Blik for det eller ikke har brudt sig om det —, at disse Hylstre ikke fabrikeres i England, men at de bliver fabrikeret i et andet af de krigsførende Lande og derfra i vældige Masser eksporteres til England. Jeg kender et Firma paa en Plads i dette andet Land, som afsætter til England aarlig for 700,000—800,000 Kr. af denne lille Tingest. Jeg gad dog nok vide, hvad der skulde være i Vejen for, at enten England selv eller vi eller et hvilket som helst andet Land med en nogenlunde udviklet Industri kunde tage sig af en saadan Genstand. Det er en ren Tilfældighed, at jeg er i Stand til at nævne dette Eksempel, men naar en saadan Kommission kommer sammen, er der ingen Tvivl om, at der vil komme Hundreder af den Slags Tilfældigheder